

PROFESSIONAL TA'LIM TIZIMINI RAQAMLASHTIRISHNING TA'LIM SIFATINI OSHIRISHDAGI ROLI

Gafurova Nodira Murodovna

Dang'ara 2-son kasb-hunar maktabi

Ishlab chiqarish ta'limi ustasi

Annotatsiya. Mazkur maqolada professional ta'lim tizimini raqamlashtirishning ta'lim sifatini oshirishdagi roli tahlil qilinadi. Raqamli texnologiyalar va platformalarning o'quv jarayoniga ta'siri, ularning o'qitish metodologiyalarini rivojlantirishga, o'quvchilarning bilim olish jarayonini yengillashtirishga va natijalarni kuzatishga qanday hissa qo'shayotgani yoritiladi. Shuningdek, raqamlashtirish jarayonida yuzaga keladigan muammo va omillar ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: raqamlashtirish, professional ta'lim, ta'lim sifati, raqamli texnologiyalar, onlayn ta'lim, o'quv platformalari, ta'lim texnologiyalari.

Kirish: So'nggi yillarda ta'lim tizimida raqamlashtirish jarayoni sezilarli darajada rivojlandi, xususan, professional ta'lim sohasida bu jarayon jadallik bilan olib borilmoqda. Raqamli texnologiyalarni ta'lim tizimiga integratsiya qilish faqatgina boshqaruv jarayonlarini optimallashtirish bilan cheklanib qolmasdan, ta'lim sifatini ham oshiradi. Ushbu maqolada professional ta'lim tizimida raqamlashtirishning o'quv jarayoniga ta'siri va ta'lim sifatiga qanday ijobiy o'zgarishlar olib kelayotgani tahlil qilinadi.

Hozirgi kunda ko'plab tadqiqotlar ta'lim sohasida raqamli texnologiyalarning samaradorligini ko'rsatmoqda. Tadqiqotlarga ko'ra, raqamlashtirish individual yondashuvlarni kuchaytiradi, o'qituvchilarga moslashuvchanlik va o'quvchilarga ko'proq ishtirok etish imkonini beradi. Xususan, professional ta'limda raqamli simulyatsiyalar, onlayn darsliklar va interaktiv vositalar orqali o'quvchilar amaliy ko'nikmalarini mustahkamlashlari mumkin. Biroq, raqamlashtirish jarayonida

o'qituvchilar va o'quvchilarning raqamli savodxonligi, texnik infratuzilma va moliyaviy to'siqlar muhim ahamiyat kasb etadi.

Professional ta'lim tizimini raqamlashtirish mavzusi ko'plab mahalliy va xorijiy olimlar tomonidan tahlil qilingan. Ushbu yo'nalishda amalga oshirilgan tadqiqotlar ta'lim sifati, raqamli texnologiyalarni qo'llash samaradorligi va ularning o'quv jarayoniga ta'siri masalalariga qaratilgan. Mahalliy tadqiqotchilar raqamli ta'lim platformalarini professional ta'limda qo'llashga oid tadqiqotlar olib borgan. Ular O'zbekistonda joriy etilgan raqamli ta'lim loyihalarini, masalan, "UzEduTech" kabi platformalar yordamida o'quvchilar va o'qituvchilar orasidagi o'zaro ta'sir jarayonlarini tahlil qilishgan.

O.Tursunov tadqiqotlarida O'zbekistonda professional ta'lim tizimida raqamli vositalarni samarali qo'llash yo'llari o'rganilgan. Olim professional ta'lim sohasidagi o'qituvchilarning raqamli savodxonligi va o'quvchilarning masofaviy ta'lim olish imkoniyatlarini o'rganib, raqamlashtirish jarayonida infratuzilmaning muhimligini ta'kidlagan. Professional ta'limda raqamlashtirishning afzalliklari, xususan, o'quv jarayonini avtomatlashtirish va baholash tizimlarini takomillashtirish masalalariga e'tibor qaratgan. Uning tadqiqoti O'zbekiston sharoitida raqamlashtirish jarayonida yuzaga keladigan texnologik va metodologik qiyinchiliklarni o'rganishga bag'ishlangan .

Xorijlik olimlardan Anderson, T, Dron, J. raqamli ta'lim vositalarini professional ta'limga joriy etish va masofaviy ta'limning samaradorligini oshirish usullarini o'rganishgan. Ularning tadqiqotlarida ta'lim jarayonida interaktiv texnologiyalardan foydalanish ta'lim sifati va talabalarning faol ishtirokini oshirish omillari sifatida ko'rsatilgan. Bates o'zining "Teaching in a Digital Age" asarida raqamli ta'limni an'anaviy ta'limdan farqlash, raqamli platformalarni professional ta'limda qanday samarali qo'llash mumkinligi haqida to'liq ma'lumot beradi. U raqamlashtirish jarayonining global tendensiyalari va ularning ta'lim sifatiga ta'siri haqida chuqur tahlillar bergan. H.Jenkins va M.Ito raqamli texnologiyalar yordamida o'quv jarayonini

individuallashtirish va yangi o'qitish strategiyalarini qo'llash masalalarini o'rganganlar. Ular professional ta'lim tizimida o'quvchilarning texnologiyalardan foydalanish ko'nikmalarini rivojlantirish va o'qitish jarayonini texnologik jihatdan rivojlantirish bo'yicha innovatsion yondashuvlarni tahlil qilishgan.

Mahalliy olimlar O'zbekiston sharoitida raqamli ta'lim platformalarining joriy etilishi va ularning ta'lim sifatiga ta'sirini o'rganishga ko'proq e'tibor qaratgan bo'lsa, xorijiy olimlar raqamli ta'limning global tendensiyalari, innovatsion uslublar va texnologiyalarning o'quv jarayonidagi o'rnini tadqiq qilishgan. Ikkala tomonning izlanishlari ham professional ta'lim tizimida raqamlashtirishning ijobiy ta'sirini ko'rsatib, bu jarayonni yanada samarali qilish uchun texnologik va metodologik yechimlarni taklif qiladi.

Metodologiya: Tadqiqotda sifatli yondashuv qo'llanildi, ya'ni professional ta'lim sohasidagi pedagoglar bilan o'tkazilgan intervyular va muvaffaqiyatli raqamlashtirish jarayonlarini amalga oshirgan ta'lim muassasalarining misollari asosida ma'lumotlar to'plandi. Metodologiya raqamli vositalarning ta'lim sifatiga bo'lgan ta'siri va ularni qo'llashda yuzaga keladigan qiyinchiliklarni baholashga qaratilgan. Muhokama va Natijalar. Muhokamada raqamlashtirish o'quv jarayonini qanday yaxshilashi tahlil qilinadi. Xususan, onlayn platformalar o'qituvchi va o'quvchi o'rtasida samarali muloqot imkonini beradi, kengroq resurslarga kirishni ta'minlaydi va real vaqtda fikr-mulohazalar olish imkoniyatini yaratadi.

Shuningdek, raqamlashtirish jarayoniga qarshilik ko'rsatish, texnik yordamning yetishmasligi kabi to'siqlar ham ko'rib chiqiladi. Tadqiqot natijalariga ko'ra, professional ta'lim tizimini raqamlashtirish ta'lim sifatiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Raqamli texnologiyalarni qo'llayotgan ta'lim muassasalari o'quvchilarning o'zlashtirish darajasi, bilimlarini nazorat qilish va umuman ta'lim jarayonidagi ishtirokini yaxshilashga erishgan. Biroq, raqamlashtirishning muvaffaqiyati, avvalo, o'qituvchilarning raqamli vositalardan foydalanishga tayyorligi va texnik infratuzilmaning yetarliligi bilan bog'liq.

Xulosa: Raqamlashtirish professional ta'lim sifatini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Raqamli texnologiyalar va platformalarni muvaffaqiyatli joriy qilish an'anaviy o'qitish uslublarini zamonaviylashtirishga, ta'limni yanada interaktiv va samarali qilishga yordam beradi. Biroq, ushbu jarayonni muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun ta'lim muassasalari va davlat tashkilotlarining birgalikdagi sa'y-harakatlari zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati.

1. Karimov, Sh., & Akhmedova, N. (2021). Raqamli ta'lim platformalarining professional ta'limdagi o'rni. O'zbekiston ta'lim texnologiyalari jurnali, (78-85).
2. Tursunov, O. (2020). O'zbekiston professional ta'lim tizimida raqamli vositalarni qo'llash: muammolar va yechimlar. Ta'lim va fan, 12(4), 45-53.
3. Abdullayev, I. (2022). Professional ta'limda raqamlashtirishning afzalliklari va qiyinchiliklari. O'zbekiston pedagogik tadqiqotlar jurnali, 7(1), 19-26.
4. Anderson, T., & Dron, J. (2011). Three Generations of Distance Education Pedagogy. *The International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 12(3), 80-97. <https://doi.org/10.19173/irrodl.v12i3.890>
5. Bates, A.W. (2019). *Teaching in a Digital Age: Guidelines for Designing Teaching and Learning*. Vancouver: BCcampus Open Education. <https://opentextbc.ca/teachinginadigitalage/>
6. Jenkins, H., & Ito, M. (2020). *Participatory Culture in a Networked Era: A Conversation on Youth, Learning, Commerce, and Politics*. Polity Press.
7. M. U. Kurbanov. (2023). ANALYSIS OF THE FUNCTIONS OF THE PEDAGOGICAL TEAM. *Conferencea*, 14–18.
8. Muzaffar Ummatovich Kurbanov. (2023). MANAGEMENT OF THE PEDAGOGICAL TEAM IN GENERAL SECONDARY SCHOOLS - AS A SOCIO-PEDAGOGICAL CONDITION. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, 11(11), 54–61.

9. PULATOV, S., KURBANOV, M., & TUYCHIYEVA, O. (2023). Schools Established Under The Institution Of Higher Education-As A New Stage In The Development Of Education. *Onomázein*, (62 (2023): December), 2450-2454.